

„Sloča“ izhaja vsak četrtek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20
„Kmetovalec“ za naročnike Sloče Vse 1.
f. 2.— Pol leta f. 1. Za nenaročnike: Vse
leto f. 3.— Pol leta f. 1.60

Pri oznanilih in ravno tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno tristopno
vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 2 krat
Za večjo črko po prostoru.

SLOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10
soldov v Gorici pri Paternoliju; v Trstu
v tobakarnicah „Via del Belvedere 179
in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blago-
voljno pošiljajo pod naslovom: Vik-
tor Dolenc v Gorici — Rokopisi
se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno
frankujejo. — Delalcem in drugim ne-
premožnim se naročnina zniža ako se
oglasijo pri uredništvu.

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Kako narodi poginejo.

Naj žalostnejše strani zgodovine so povesti o po-
ginu narodov, ker nam dokazujejo minljivost najmoč-
nejših zavez in največje človeške slave, na drugi strani
pa napenosti, grehe celotnega hudodelstva celih narodov, za-
rad katerih so zginili.

Naj čudnejši pogin je smrt majhnega pa najmoč-
nejšega, najslavnjšega rimljanskega naroda. Mnogo je
bilo uzrokov njegovega svet prenehanja: propada,
ali najznamenitejši so: veličansko raztegnjena država,
neizmerno bogastvo in vsled krive njegove rabe velika
melkužnost pa strašna demoralizacija in spridenost.

Kakor je pa Rim le počasi rasel, prav tako je ma-
lo po malem propadal in ko so to zagledali zatrti, po-
sebnost nemški narodi, začeli so misliti na maščevanje,
in celo na preselitev iz severnih, mrzlih dežel v tople,
lepo Italijo.

Burgundci so prišli leta 443 v današnje Savojo,
nekaj pozneje posedejo del južne Galije, sedaj Francije,
in Rimljani, nekaj zmagavci sveta, morali so dovoliti
razdelitev posestev. Vsakemu svobodnemu Burgundcu
(*saramannus*) se je nakazalo kako rimljansko posestvo
in dobil je od borjača in vrta polovico, od njiv 2 tre-
tjini, hlapcev tretji del, pašniki in gozdi so ostali skupni
ali dobil je Burgundec polovico. Kedor se je pozneje
preselil, dobil je le polovico njiv. Rimljani in Burgundci
so se vzajemno imenovali goste (*hospites*).

Na čelu je stal kralj, kojemu je rimski cesar kato-
rikrat podelil naslov: *magister militum* ali pa *patricius*.
On je imel svoje dvornike, grofe, svetovalce, oskrbnike,
(*maiores domus*) pisarje i. t. d. Oba naroda sta se ze-
dinila v skupnem zboru, v katerem so sedeli le velika-
ži. V mestih in okrajih so javna opravila opravljali grofi
(*comites*) in sodniki. Burgundci in Rimljani so živeli
vsak po svojih starih civilnih in kazenskih postavah,
prvi in drugi so pa bili enakopravni in v političnih
zadevah kolikor mogoče zedinjeni, kakor da bi bili en
sam narod. Grofe in sodnike so jemali iz te ali druge
narodnosti. Občine so bile mešane, občinska breme-
na pa enaka. Burgundci in Rimci so se delili v plemenit-
taže, potem v močje srednjega in nizkega stanu. Samo
po sebi so pozneje vzajemne razmere in potrebe zahte-
vale enake postave in naredbe za obe narodnosti.

Zahodni Goti so dolgo časa razsajali po rimskem
carstvu, konečno jim Rim leta 419 odkaže Akvitanijo v

južni Galiji in tam se stalno naselijo. Ali kmali obse-
dejo južno izhodno Galijo, in se raztegnejo skoro čes
vso Hispanijo. Razdeljevali so si dežele, kakor Burgundci,
in sploh so jih posnemali v vsakem obziru. Toda kralji
so imeli večje moči, vendar so je pozneje omejevali dr-
žavni zbori, v katere so se vsedli velikaši in škofi.

Izhodni Goti so se naselili bili somkraj Donave v
Daciji, leta 427 posede en oddenek Tracijo, drug del
453. Panonijo, leta 481 se zedinijo vsi ter izvolijo si
kralja Teoderiha. Ta plane v Italijo z dovolitvijo cesar-
ja Zena, in osnuje veliko državo, ki je obsegala Italjo,
Reccijo, Norik in dežele od jadranskega morja do Do-
nave. Da so se Goti dobro vdomačili, vzeli so kralj v
Italiji tretji del vseh posestev. Ustavo nij spremenil;
Rimljani in Goti bili so enakopravni, rimske postave
so ostale veljavne, znamenito je bilo to, da so bili Goti
jedro novega vojaštva.

Od leta 568 so pa v Italiji gospodovali novi na-
selniki divji Langobardi, kateri so v začetku posedli
samo zgornjo Italijo, v onem istoletju se pa razširili po
celi Italiji. Oni so tudi mest si prisvojili, vse so po svo-
je promurili, in kot pravi zmagavci gospodovali. Svo-
jemu kralju so odkazali poprišna državna in cesarjeva
posestva, mnogo plemenitih Rimljanov so pokončili in
druge Rimljane večinoma med seboj razdelili. Na čelu
so stali mogočni pa izvoljeni kralji, ki so bili gospodi
vse vojske.

Zdaj pa čujte čudo, vsi ti zmagavci lepo Italije so
v teku par sto let zginili. Nemcev nij davno več v Ita-
liji, na Španjskem ali v Franciji, oni so vtonili v la-
tinstvo in živijo samo v zgodovini še drugim v svarilo.

Kako nek se je to gajalo, kako je to mogoče?

Vsi ti narodi so se preveč rastresili po teh deže-
lah, vsak je bil sosed deželanu in družine so bile ve-
du v dotiki. Deželani mnogo bolj omikani so mnogo-
vrstno vplivali v te tujce, posebno po šolah, tudi v
javnem in cerkvenem življenju. Vrh tega so pozneje se
med seboj žerili, tako se je po ženah in šolah tujščina
zmerom bolj vrivala v družine in konečno je zmagala.
Vsem tem divjakom, celo najkrepkejšim izmed njih,
Langobardom nij bilo mar narodnosti svoje, vidi se, da
so hrepeli samo po lepem obnebi, in po tem, da so
jim drugi služili.

Kakor v starodavnosti so tudi v srednjem veku
Nemci največ ljubili boje in imeli so jih z vsemi so-
sedi. Dobro se jim je posrečilo s Slovani, premo-

gli so jih, od Labe do jadranskega morja v krvavih,
ljutih bojih, na severji so se skazali vitezi nemškega
reda, kakor Italijane so tudi Slovence razdeljevali med
seboj in so se med njimi naselili kot vitezi, oskrbniki
in vojaci. Toda ti se nijso potujčili, ko tujih bratje v
Italiji, nasprotno so tirjali in delali na to, da se Slo-
vence ponemčijo. Mnogo so dosegli z mečem, mnogo že
v preteklih časih s pomočjo šol, knjig, svojih trgovcev,
tvornic in rokodelcev, po uradih, v katerih se je nem-
ško pisarilo in po vojski, pri kateri je nemščina go-
spodovala. Tako je v Prusiji in Avstriji bilo in je tako
je še dandanes. V najslabšem položaju smo Slovenci,
ker nas na drugi strani tudi Italijani pritiskajo. Pri
nas se je zlasti pri gospodi in bogatincih tujščina vri-
nila že v družine. Družine in šole so narodnega duha
svetilsča, v kojih se narodnost hrani, goji in blaži, v vi-
ših učilnicah pa jezik znanstveno razvije. Ali mi nijma-
mo narodnih srednjih, še manj viših šol, in mnogo,
mnogo naših gospodov v mestih in po deželi govori so svo-
jimi otroci z nemško ali italijansko, k večjemu pripu-
šajo, da govorijo otroci slovensko z deklami in hlapci.
Tako se mlada slovenska duša že v družini kvari, in v
šolah se nadaljuje. Naši gospodje pa govorijo v salo-
nih, uradih, krémah itd. med seboj najraje tujščino.
Celo kmetje imajo davno že mnogo tujih besedi, sploh
se je tudi pri njih slovanski duh jezika popačil. Vse
to je žalibože čista resnica.

Res je sicer, da je preteča nevarnost Slovence v
Avstriji zdrnila. Tudi mi Slovenci smo začeli delati,
da se otmemo propada, tudi mi imamo že mnogo knjig,
časopisov, novo slovstvo, znanstvena društva itd. Toda
vse to je še le lep začetek bodoče rešitve. Da se otme-
mo, treba je in bode pogumno, marljivo in vsestran-
sko napredovati, ne opešati, ne na krivo pot kreniti.

Naši nasprotniki, centralisti, so celo na krmilu dr-
žave in krivo rabijo proglašeno svobodo; zatoraj nij za-
dosti, da se vsak izmed nas Slovanov sam in le za so-
bore. Previdnost nam velevala, da si avstrijski Slovani
vzajemno pomagamo, in skupno delamo v politiki, da
si priborimo državno enakopravnost, in državno pomoč.

Delajmo tedaj tako vsi avstrijski Slovani, napni-
mo vse moči posebno mi Slovenci, možki in ženske,
mladi in stari vseh stanov, da ne poreče od nas zgo-
dovina: Ne samo da nijso znali upirati se Slovenci, sa-
mi so se vdajali krivicam, sami so pomagali jama si
kopati, bili so nevredni sinovi matere Slave. Da ne po-
reče kak zadnji srček Slovenec: *Fuimus Troes*.

LISTEK.

Denar. Njegova raba in zloraba.

(Konec).

Srečen ni, kdor premoženje nepošteno pridobi.
Narodna vlaška prislovica.

Spravljati zaklade iz same ljubezni do denarja je
zaničljivo in malodušno, in naj bi se denar tudi pošte-
nim potem pridobil; kedar se ga pa pridobi v igri, ali celo
v zvičajnih špekulacijah, je še slabše. Prevideti se, da
človek sebe in svoje drage v starosti ugodno in neod-
visno preživi, je prav pošteno in to mora se vsacemu
gorko priporočati; spravljati pa si denar iz same gole
ljubezni do denarja, je nečimurna skopost i podlost du-
ha. Proti navadam tako umazane varčnosti inora pa-
meten človek pazljivo stoji na straži, kajti inace zamo-
re to, kar je bilo v mladosti navadno gospodarstvo, proi-
ti starosti v lakomnost in skopost, in kar je moralo bi-
ti za mladih let sveta dolžnost, zamore postati v staro-
sti pregrešljiva spačenost. Izreden pohlep za denarjem,
a ne denar sam na sebi, veni, pomanjšuje dušo. Walter
Scott pravi, „Denar je usmrtil več duš kakor železo
teles.“ — Žalostna posledica, ako se človek preveč iz-
ključivo opravi kom uda, je ta, da prehaja polagoma
njegov značaj v prost melanzem. Človek poln oprav-
kov živi preveč za-se, ne briga in ne zmeni se nava-

dno za svoje bližnje, razun na toliko, na kolikor ti nje-
govim svrham pripomaga. Pogledite samo na eno
stran glavnih bukov tacihi ljudij, in imeli boste pred
oči njih življenje. Pripoveduje se o nemcu možu, si-
cer pošteniaku, ki je skrbel le za nakopičenje boga-
stva. Na smrtni postelji obrnul se je k svoji ljublje-
nej hčerki ter je slovesno izgovoril: Kaj „nij bila zmo-
ta?“ . . . On je namreč premišljeval dobra dela, ktera
so storili družji ljudje, premišljeval je, da bi bil lahko
tudi on marsikaj dobrega storil, če bi ne bil takó po-
hlep za bogastvom. Uvidel je zmoto svoje, ko nij
mogel nič več popraviti.

Materjalni uspeh, ki se pridobi z nagonilanjem
denarjev je brezdvomno le slepivna reč; ali menj ob-
čudujejo skoraj vsi ljudje slične uspehe. Če prav si
ljudje pravični, previdni, stanoviti in čiste veči poma-
gajo naprej v boji življenja, je vendar le mogoče, da
so prav prav nizkega značaja in da nijmajo v sebi celo
nič vzvišenega duha. Človek, ki ne poznae uzvišeniše
logike nego denarne, zamore sicer močno obogateti, ali
pri vsem tem ostane le strašansko siromašna pokveka.
Bogastva nijso namreč znamenja moralne vrednosti in
njihov blišč napravi ljudi le pozorne na malovrednost
njih posestnikov. „V pravosti (moral) pravi učeni
Lynah“ zamore veljati vinar više od tolarja — in za-
more predstavljati večjo obrtnost in večjo zlahnost zna-
čaja. Denar, plod večletnega potrpežljivega, poštenega
in vestnega dela, je zares velevalen, ne sposobnosti, ne
kreposti človeka se ne merije po njegovem denarju. Ako
ima človek polno možnjo in prazno srce, razširjena po-

sestava in malo razuma, kaj mu pomagajo vsa njegova
bogastva? Naj bode človek, kar si koli hoče, njegova
glava in srce ga napravita ubozega ali bogatega, ne-
srečnega ali srečnega; kajti srce in glava sta vedno večja
od sreče. — Denar le ti imej, pa glej, da tebe denar
imel ne bode. Sploh se pa pripisuje denarju preveč
moči. Največih reči na svetu nijso dognali bogataši, temuč
sploh le ljudje siromašni. Krščanstvo so razširili po
svetu možje najnižih stanov; naj slavniji misleci, iznaj-
delci, umetniki i. t. d. bili so navadno ljudje razumno
ubozega stanu. In tako bo vedno, da bodo bogastva
više zapreka nego spodbuda za delo. Večkrat pahno
bogastva človeka celo v nesrečo, mesto da bi mu bila
v korist. Mladenič, ki je podedoval velika bogastva,
nahaja življenje preugodno in precej se nasiti, ker si
ne more nič drugega želeti. Posebnega opravila nijma,
za-to je tacemu mladenču čas dolg in težek, zadremlje na
umu, kakor da bi ga munjina omamila in večkrat nij
njegov položaj v društvenem življenju uzvišeniši od polo-
žaja polipa, o katerem se zibljejo morskimi valovi. Njego-
vo življenje je ubivati in tritati čas in to je zares ostro
in neljubo poslovanje. Človek bogat, ki ima možgane
in glavo na pravem mestu zaničuje lenobo, kajti ona
ponižuje človeka, in pomislivši na odgovornost združeno
s posestvom imenj in bogastev, prizadeva si in trudi se
še bolj nego tisti, kterim je sreča bila nemila. Pravo
pravilo pa, najboljši vseh stanj, ako bi človek hotel bi-
ti toli pameten, da bi je uvidel, nahaja se v onej obču-
dovanja vrednej molitvi Agarjeve: „No daj mi ne
ubojstva, ne bogastva; živi me z hrano meni prikladno“.

Upor v Hercegovini.

Kakor smo že dvakrat poročali, raste upor v Hercegovini od dneva do dneva; kaže se iz vsega, da naši bratje na Balkanu hočejo otresti se jarma turških barbarov in s krvjo pridobiti si zlato svobodo. — Kedor nij videl, kako Turki uboge Slovence zatirajo v Bosni in Hercegovini, kako jih preganjajo, kakor živali; kedor nij videl ubožnih družin, ki se uže od nekdanj preseljavajo iz Bosne in Hercegovine v Černogoro, Srbijo in Avstrijo in slišal njihovih britkih tožeb, ta si ne more misliti da je v 19. stoletji še mogoča tolika surovost in tako tiranstvo. Pravi pojem o evropski civilizaciji pa bode še le potem dobil, če premisli, da to barbarstvo so dosedaj podpirale in deloma še podpirajo in protežirajo vlade najkulturnejših evropskih narodov. In kedor se hoče prepričati o človekoljubiji in kulturi naših ustavovencev, ta naj čita „Neue Freie Presse“ in še druga ustavoverna glasila, katera posebno zdaj trpé in bolehaajo na slovanophobiji. — Ti listi beješe se prevrata avstrijske politike na korist Slovanov, uboge tlačene Slovence v Balkanu pitajo z najgršimi imeni, kakoršnih estitični čut ne dopuščajo ponavljati in se ob enem tako potesajo za turško barbarstvo na Balkanu, da človek mora misliti: Ustavovence se brati z azijskimi barbari; on je zaveznik tudi Hotentotov, če gré proti Slovanstvu, ker Slovana se boji, da mu ustavi pregrešno, nevestno ravnanje. Ali pa bode naša zunanja politika tudi ozirala se na javkanje ustavovernih listov: to je drugo prašanje. Kakor smo uže v 18. št. omenili, bliža se preobrat avstrijske politike na jutrovec; Avstrija hoče zadobiti tam svoj vpliv in čeravno sedajne ustaje direktno ne podpira, ji vendar nij nasprotna in bo brže podpirala upornika, nego Turke. Tako saj kaže vse, kar se dosedaj pri nas godi in ker ustavoverci vidijo vse to, se vedejo, kakor bi bili padli iz oblakov in hočejo tajiti nekaj, kar sami vidijo. Zadržaj „N. F. Presse“ na vsi moč protestuje proti vsaki aneksiji in kliče celo državni zbor na pomoč. — Pa tega ne vé, da drž. zbor je popolnoma onemogel nasproti kroni, katera lahko vsaki hip v drž. zbor skliče drugačno večino in sploh še tega ne potrebuje, če hoče pokoriti si sedajno ustavoverno večino.

Pa pustimo ustavoverske civilizatorske(?) namene in cilje; pridejo še morda časi, ko bo svet prestopil na dnevni red čez tako kulturo in take kulturonošce. Naši bratje se torej v krvavem boju boré za svojo svobodo; k temu prisilila jih je obupnost. — Upor se širi od dneva do dneva; Srbija in Črnogora tudi dolgo časa ne boste mogle pasivno gledati od strani to borbo bratov; narod jugoslovanski hoče pokazati svojo solidarnost z ubogimi Hercegovinci ter stopati proti Turčinu, da zapiše v kri pravico. Srbski in Črnogorski knez ne bosta mogla več dolgo časa vstavljati naroda, zbog česar je knez Milan odšel na Dunaj in kakor se sliši, ne v privatnih, ampak o političnih zadevah. Jugoslovanski komitet je izdal uže proklamacijo do Jugoslovanov; Hrvatje in Srbi tudi iz Avstrije hité na pomoč v Hercegovino in vse kaže na to, da ustaja postane prav resna in da se ž njo začne rešenje staraga jutrovega pitanja. — Čas je zdaj, da se pokaže jugoslovanska solidarnost. — Na Hrvatskem in v Dalmaciji osnovali so se odbori, ki pobirajo milodare za uboge družine Hrečovinske, ki so popustile domače ognjišče ter pred Turčinom bežale v Dalmacijo. — Oni odbori podpirajo te uboge sirote in pa ranjene ter olajšavajo skrb očetom in bratom, ki stoje pred sovragom. V Ljubljani so uže tudi začeli nabirati darove in „Slovenski Narod“ je v svoji 174. številki priobčil imenik dariteljev za sveto reč. — Mi Goriški Slovenci tudi nočemo zaostati in bomo za naše brate storili, kolikor nam je postavno dovoljeno. Z današnjim dnevom odpremo v svojem listu subskripcijo za uboge Her-

Josip Brotherthon, ud angleškega parlamenta, naročil je, da se ima na njegovem grobnem spomeniku v Manchesteru vdolbsti ta le napis: „Moja bogastva nijso bila v mojih raširjenih posestvih, temuč v srednji meri mojih potreb.“ I to je bilo resnično, kajti on se je vzdignol iz najnižjega položaja v visoko, ugledno društveno stanje s pestenostjo, delavnostjo in zatajevanjem samega sebe. Celó v zadnjih dnevih svojega življenja v parlamentu počitnicah, opravljal je svoje dolžnosti v nekeji cerkvi manchesterskeji, pri kateri je služil; in vsi, ki so poznali njegovo privatno življenje znajo prav dobro, da njemu nij stalo do človeške časti, ampak da je le skrbel vestno opravljati svoje dolžnosti.

Častivrednost je v pravem pomenu beseda dobra reč. Častivreden mož je tak, ki zasluži čast in slavo; častljivost pa, ki obstoji le v ohranbi navideznosti, nij vredna nikakoršnega uvažanja. Častivredniši je pošten siromak, kakor zlodušen bogatin; bolji ponižen in molčeč človek, kakor prijazen, sunder delajoči lopov s kočijo in konji. Blaga in pravična duša, je življenje polno dobrega dejanja sta v katerem koli društvenem položaji velevažniša kakor posvetna častljivost. Najvišji cilj življenja je ustvariti si moški značaj in dospeti do najvišjega razvika telesa, uma in vesti. To je prava svrha človeškega življenja, vse drugo naj se smatra le za tolika sredstva. Nij najboljši preživel tisti svojih dni, ki je užil največ veselja, in si pridobil največ denarja, največ imenja, časti in javnega glasu, temuč tisti je najbolje in najvredniše izpolnil svoje življenje, ki je pravi

cegovinske rodbine, ki so pribežale v Avstrijo; naj torej naši prijatelji po vsej Goriški precej in hitro začno nabirati milodare, katera bomo mi v listu prijavi in po tem poslali glavnemu odboru za podporo ubogih hercegovinskih družin v Dalmacijo. — Nabira naj se pri vsaki priliki in hitro naj se nam pošljejo darovi, kajti dvakrat da, kedor hitro da. Vemo, da nas bodo ustavoverci grdili zaradi te nabire; a ne brigamo se za grdenja, kder nam vest pravi, da smo storili svojo dolžnost kot človekoljubi in narodnjaki. Bog daj le uspeh, pa bodo imeli „rešpekt“ tudi ustavoverci in drugi Slovenci. —

Dopisi.

Iz pod Čavna 26. julija 1875. (Izv. dop.) Ko sem bil še prost fant, veselil sem se fantovskih veselice, plesov i. t. d.; a včasih sem se jih tudi bal, če sem namreč imel skornje na „bika“, pa v varžeti „niks“; za to sem bil zadovoljen, da so bile take veselice bolj poredkoma. Komaj pa sem se znebil fantovščine, uže se me je lotila druga pošast: vsiljanje novih društev, novih časnikov in sploh narodnega napredka. Na drugi strani pa so mi ravno tako trn v peti, kakor poprej premnoge veselice, premnogi časniki, ker bi rad več časnikov čital ali si naročil, pa kot malemu kmetiču mi ne dopuščajo tega finančni minister, kateri še premožnim kmetom tako močno sega v žep, da je tudi mej njimi ferdamansko ubožstvo.

Zarad tega bi bilo dostojno našim inteligentnim krogom in ustanoviteljem časnikov, ki so uže tako večinoma kmetijskih starišev, da bi v prvi vrsti skrbeli za kmetijski napredek, kar jim mora biti sveta dolžnost, da kmetiji saj en del tega povrnejo, kar so iz nje izmuzgali.

Kaj pomaga nam kmetom, da imamo dosti časopisov, pa prav malo denara in pa tudi, ko bi bilo naše stanje še tako dobro, ne bi trebali tolikih novin; zadostoval bi za vsak glavni kraj slovenskih dežel po en časnik; kar je več, je sad strankarske sebičnosti, kateri sad je grenek in škodi ubogemu narodu. Zato še enkrat živo na srce polagam prijateljem slovenskega naroda, naj pusté vse strankarske prepire, naj se drug drugemu vdajo, da pridemo do složnosti, ker po skupni delavnosti gotovo dosežemo, mnogo in pridemo do zaželjenega cilja. Do edinosti pa moramo priti predno nam pride voda do grla, ker po tem bi bila nevarnost, da vtoneмо prav velika.

Sicer nam kmetom nij zameriti, če imamo tu in tam surove prepire; ampak žalostno je, če inteligentni ljudje delajo strankarske prepire, namesto da bi bili edini, delalni, nesebični in tako dajali kmetu dober izgled.

V edinosti je veselje in moč, v prepiru žalost in slabost, to nam kažejo vsakdanje skušnje. — Veseli nas torej, ko slišimo, da so gospodje od nam nasprotnne stranke pripravljeni sopet združiti se z nami.

Tudi to nas je veselilo, ko smo čitali v časnikih, da so tržaški Slovenci, ki so nekoliko časa pali, sopet oživeli in se prav močno gibljejo in navdušeno napredujejo. — Še naj bolj pa me je veselilo, ko sem čital, da se ima zveza sklopiti mej našo „Sočo“ in tržaško „Edinostjo.“ Posrečilo bi se po tem, da bi imeli za celo Primorsko en sam dober časnik in da bi vsi primorski Slovenci skupaj napredovali v vsakem obziru. Pač srečni bi bili Primorci, še drugim Slovincem dajali bi lep izgled. A kaj pomaga vsa najboljša volja ko se v Trstu tudi nahajajo mali ljudje, ki trobijo v svoj rog in s tem narodu obežajo križe na ramena. O nesrečna pregrešna „Soča“ in s teboj vred mi nesrečni zapelja-

človek postal, dovršil največ koristnih del in izpolnil največ človeških dolžnosti. Denar je moč, to je res; um pa, naslonjenost za javno dobro in pravost so tudi moči in sicer moči še plemenitejše; „Drugi“ pisal je lord Collingwood nekemu svojemu prijatelju, „naj“ je tirjajo imovnine, jaz zamorem biti bogat brez denarjev prizadevaje se, da sem viši nad vsem, kar je kukavno in podlo. Nočem, da bi pri svojem službovanji za domovino imel dobičkarstvo za cilj, jaz in moj vrtnar zamoreva še vedno presajati na vrtu zelenjavo, kakor sva jo presajala.“ Sloveči admiral Collingwood je namreč rad opravljal poljska dela. Ne dolgo po bitki pri Trafalgaru ga je šel obiskat neki drugi admiral. Preleteriš ta ves vrt, najde ga nazačnje v nekem jarku, ko je še svojim starim vrtnarjem kapus presajal.

Bogastvo zamore nedvojbeno odpreti vsacemu vrata človeškega društva; ako pa hoče biti kdo spoštovan, mora biti ne samo razumen, temuč tudi lepega ponašanja in zlahtnega srca; inace bode le bogat in nič več kakor bogat. Dosti je ljudi bogatih, kakor je bil bogat Krez, in vendar svet se ne zmeni za-nje, oni ne uživajo nikakoršnega spoštovanja. Zakaj pa ne? Ker nijso nič drugega nego žaklji denarjev in ker nijmajo druge moči nego one svojih cekinov. Naj imenitnejše osebe v človeškem društvu, ravnatelj javnega mnenja, osebe v resnici koristne in ugledne, nijso navadno bogatini, temuč le osebe moškega značaja, utrjene skušnje in izredne pravosti.

Lukavečki.

ni liberalni kmetje. Še do oni dan nijsem vedel, da je „Soča“ tak peklenški list, kakor so zadnjič pri Sv. Ivanu o njem trobili in ga križali.

Ko smo mi kmetje čitali srdite neprebavljive psovke o našem listu, smo si mislili: Taki ljudje bodo sodili grešnike? saj je sama strast. — Še nikoli nijsem miru kalil mej narodom in še malokedaj som bil na koga prav jezen; a grajati to, kar je narodu nevarno in nasproti našim sovražnikom grdo, torej vsako zdražbo, ki pride po intrigantih, posebno zdaj, ko narodnjaki povsod premišlujejo, kako bi se združili in skupno delali. — Bogme, kedo sodi Sočo?! Verska resnica je, da kedor se ponižuje, bo povikšan. Le to naj mi kedo pové in naj me prepriča, da je res „Soča“ človeku pogubna in da nov tržaški list bode vselej pravičen, Bogu ljub. — Bog daj; jaz sem pripravljen podpirati pravico, voščim dober uspeh in rečem, kakor sem uže rekel, me veseli napredek tržaških rodoljubov. — Ampak žalilo bi me, ko bi se zaradi kakih nepotrebnih intrig razdvojili in bi sopet vse življenje zaspalo. — Torej, bratje, previdnost! Da mi gro to iz srca in lastnega kmetkega imena, vsak v, kedor me pozna in je kakor jaz po vsaki brei bolj trden Sočan, kajti nij treba verovati, čemu mi kmetje ne vemo, kaj je resnica, kaj intriga.

Baučar, kmet.

Od leve strani Soče 2. avg. (Izv. dop.) Alea jacet! nadjati se je, da bomo v kratkem saj na Goriškem videli le eno narodno stranko in to tem več, ker nas k temu zunanje pol. obkebeje sili.

Zadržaj Soča je stavila zadostno praktičen program, „Glas“ pa objavlja demokratičen poziv: bratom na jugu vzajemno na pomoč hiteti.

Latinski ritis Romae pravijo učenjaki, je se svojim centralizmom skoz mnogo let zakrivil, da so one dežele, iz kojih je cerkev perve stebre učenosti dobivala, duševno barbarom v last prišle; za tem je nastopil pa nemški in madjarski centralizem v zvezi z monopolom drugih vlad, da je Jugoslovani tudi materialno obnemogel.

Verni Slovan je Rimu vendar le slavne misijonarje pošiljal, koji so izšli med zamorec, v Bosno pa terdi Nemci, kakoršnega smo pred 3. letmi med nami beračiti videli. Danica in vedno oznanovanje po cerkvah nam priča, da Slovence Rimu tudi denarne podpore odrekal ni; a Rim je dosledno zabil Pavlovo priporočilo: v prvi versti za svoje skrbeti. Vele vlastni Rim je obledel, on žalostno pred nami stoji.

Enako so se vedli svetni centralizmi; oni sicer niso še propali, a njih slepota, Slovence zaradi ubožstva, zaradi srajce iz hlač viseče zaničevati, je znamenje krive civilizacije, korak k propadu. Dobro so Slovenci uzrok tlaččenja v razkolništvu sprevideli in po društvu sv. Mohora za zedinjenje bratov moliti jeli, a molitev ni zadostna, treba je nameniti tudi še žepom podpirati. Ker je „Glas“ o tej posledni potrebi znil, in ni dosihmal, glede ubožstva našega naroda javno darov za drugam beračil, želeli bi bilo, da bi ono uredništvo za uboge Hercegovince nabere objavilo, in sicer po poverjenikih pri oddaji bukev društva sv. Mohora, ali pa po duhovnikih na deželi sploh. Po tej poti bi se sloga saj v načelu vkoreniniti dala, in to je bolje, nego se brigati za Števerjansko brošuro: „Vojska med Francozi in Nemci.“

S Krškega na Dolenjskem 30. julija. (Izv. dop.) Vročina pasjih dnevov me je zagnala za par tednov iz prijazne Gorice na Dolenjsko, katero mi je bilo izmed vseh slovenskih strani do zdaj najmanje znano. Turisti zanemarjajo to stran najboljše, ker jih vleče krasota narave močnejše na Gorenjsko, na Notranjsko pa jih mičejo podzemeljski čudeži. Dolenjsko je tudi lepo, v nekaterih krajih celo prav lepo, — a nij Vam tukaj izvanrednih naravnih prikazni, s kojimi bi se kakor koli odlikovalo. Jaz bi glavne tri strani Kranjske dežele tako razločeval: Narava je na Gorenjskem veličastno-krasna, na Notranjskem čudovita, na Dolenjskem prijazno-mišna. — Toda moj namen ni podajati čast. čitateljem geografični, ali sploh znanstveni popis krajev, katera sem v malih dneh svojega dopusta obhodil; kratko nikar; namenil sem si mariveč priobčiti nekatere svoje nepristranske opazke o tukajšnjih razmerah. Mogoče da vsega prav ne zadensem, mogoče, marsikaj preostro ali tudi premilo sodim, jaz sem tukaj ptujec in sodim razmere tako rekoč po prvem vtisu, kojega so na me naredile in deloma po pozvedbah pri zanesljivih možeh — primerjaje jih ob enem z našimi razmerami na Goriškem, — katera so; to bodi mimogredé omenjeno, skoro v vsakem obziru veliko ugodnejše.

10. t. m. sem prišel v Krško, prijazen kraj ob Savi, ki pa nikakor ne zasluži naslova „mesto“, s katerim se ponaša. Kar se tiče števila in zvrstnosti hiš, se naši trgovalci Ajdovščina, Tolmin, Sežana i. dr. lahko brez strahu merijo s tem mestom. A tudi glede socialnega življenja gre našim trgovom in celo mnogim manjšim vasem očitna prednost pred Krškim. Pri nas ima uže skoro vsaka večja vas svojo čitalnico, ali bralno društvo, in svoj pevski zbor; po vsem tem pa prašaj na Krškem zastoj, dasiravno je tu pri okraj. glavarstvu, sodniji, in davkariji mnogo uradnikov in se tudi mestjani večinoma ponašajo z intelligencijo. A ta intelligencija nij v obče od bog ve kod; to sem kmalo spoznal in to kaže jasno zadosti prav to, da nij nič duha, nič veselja za zdru-

ženje. Koliko dobrih moči bi se dalo tukaj nabrati za lep možki zbor, za gledališne predstave in druge plemenite zabave! Koliko prijetnih večerov, zlasti po zim, bi si mestjani združili z uradniki lahko napravili, ako bi se zdramili in združili v Čitalnico. V adventu in v postu bi se jim ne trebalo več duševno postiti, pustiti bi se ne praznovali več tako pust o brez veselje, kakoršne so med omikane povsod navadne in tako bi jih tudi drugače med letom marsikatera prilika privabila v društvene prostore k vbranemu petju in drugim zabavam. Zraven tega bi se lahko vsak dan za primer no majhen strošek prebiral lepo število časopisov. Jaz menim, da bi se v Krškem tudi našli elementi, kateri, bi, ako bi se stvari prav resno poprijeli, društvo lahko v kratkem času osnovali; saj to ne more biti taka coper nija v kraju, kateri hoče mesto biti in se z napredkom ponášati — pa še za silo najbornejšega bralnega društva nema. A žalibog je med onimi, kateri bi mogli in morali kaj v ta namen storiti, premalo resne volje in prave enerzije, — v obče pa preveliko nagnjenja do krčme in kegljišča, skoro edina dva kraja, kder se uradniki in mestjani shajajo k složnemu — nem čurenju. Da, nemčurenje, v tem se prav posebno odlikuje tukajšnje prebivalstvo, skoro bi rekel, da mu daja nekaj poseben značaj. Če vse Krške narodnjake vštevamo bele muhe med uradnike na prste seštejejo, se menda ne motim, če rečem, da mi ostane še ena cela roka prosta. In kaj, menite, je pač tega krivo? Pred vsem menda silna mora kranjskega burokratstva, katera tlači in omamlja uže itak narodno mlade mestjane, da se ne morejo povzdigniti do narodne zavesti in s časoma do narodnega ponosa; v drugi vrsti pomanjkanje pravega vzbujatelja in prepohle vnost onih, kateri so se srecem in v mnogih ozirih tudi v dejanji narodni, pa premalo odločni in nekonsekventni v svojem postopanju, tako da n. pr. iz politike, kakor pravijo, večinoma z uradi nem ško občujejo, da v krčmi in na kegljišči iz politike švablajo i. t. d. — Ko som nekemu tukaj bivajočemu veteranu, ki se šteje narodnjaka od pete do glave, prav to švabljanje očital, mi je odvrnil: Saj vi ne veste, kakšne razmere so tukaj, saj tu nič ne „nuca“ slovensko govoriti „man muss sich strecken nach der Decke“ i. t. d. Jaz pa pravim, da nij narodnjakstvo s takimi nazori piškavga lešnjaka vredno. Dalje so advokatje in notarji hudo krivi splošne narodne mladosti, ker tudi iz posebne politike (za se, ka-li?) vse nem ško poslušajo. Posebno neodvisen advokat bi lahko v uradih dosti dosegel za vresničenje dejanske narodne enakopravnosti — pa tudi v socialnem oziru lahko iskro združenja zanetil do plamena in tako lepo društveno življenje vzbudil — v mrtvem mestu. Kak lep izgled daja vsem slovenskim kollegom nek advokat na Goriškem, kojega mi ne treba imenovati, ker ga vsakdo na mah ugane, — kateri je do zdaj povsod, koder je bil, v enem in drugem oziru vstrajno vzbujal in oživiljal in polagoma, bi rekel, celo slovensko stran naše dežele probudil ne samo k narodni zavesti ampak tudi k marljivi narodni delavnosti. Tako požrtovalnega in uspešnega delovanja sicer ne moremo od vsakega narodnega odvetnika pričakovati, a to pač smemo od njih zahtevati, da niso samo narodni v mišljenji, ampak da postanejo tudi narodni v dejanji; kot zagovorniki pravice, naj spoštujejo, zagovarjajo in izvršujejo v prvi vrsti najsvetejše pravice svojega naroda. (Dalje prih.)

Na Dunaji, 1. avgusta (Izv. dop.) Marsikaj se godi in vrši, a vse to zanima edino le Dunajčana in malo ali nič prebivalca po različnih kronovinah, toliko manje Slovenca. Če tudi imam dobro voljo, Vam vsako toliko časa kaj iz glavnega mesta poročati, vendar premanjuje mi gradiva, ki bi ne bilo vsakdanje in navadno. Navadili smo se namreč tako vbojev, tatvin, goljufij, samomorov, kakor na vsakdanji kruh in vsakdanje potrebe in reve. Glavna stvar, o kateri se sedaj sučemo je poleg ustaje v Hercegovini dunajska draginja mesa in kruha. Mestno starešinstvo si uže čez pol leta ubiva glave s tem prašanjem in je bode težko tudi povoljno rešilo. Nij čudo; kajti v starešinstvu sede mesarji in peki in tem se je ta stvar vročila. Kedor pozna človečinstvo, kedor ve, da vsakdo je več ali manje sebičen in da le na lastni dobiček gleda, gotovo se ne boče čudil, da stvar le polagoma napreduje ali menda čisto nič. Ti gospodje pri najboljši volji ne bodo pozabili svojega žepa. Kozla za vrtnarja postaviti, nij srečna misel in nikedo nij pošten in nepristranski sodnik v svoji lastni zadevi. Pretoklo bode toraj še marsikaj Donave in umazane Dunajšee, predno bode meso in kruh po isti ceni vsaj, kakor je bilo pred Dunajsko razstavo. Dunajski kupci in prekupevalci znajo namreč prav dobro cene zviševati, a nikedar ponizati. Sè stanovanji se godi baš taka. Svetovna razstava je je po višala in pri tem je tudi ostalo. Zaradi tega pa tudi čujemo o tolikem rubljenji, ker stranke ne morejo tirjavam zadostiti. Reveži se pa stiskajo tako, da jih po 8 do 10 oseb v mali sobici spi in če naposled še tega nijmajo, gredo pred mesto, tam si vdolbejo luknjo in srečne se štejejo, samo če dež na nje ne kapa. Brez vsacega zasluzka klatijo se po tem ti ljudje okoli in ker živeti morajo, napadajo meščane in krajejo in ropajo, kder morejo. Nij čudo tedaj, da je dunajska okolica jako nevarna, in da se deželne jetnišnice od dne do dne polnijo. In kedor ima toliko poštenja, da noče svojega življenja s hudobnim činom oskruniti, ta se izroči

„lepi, modri“ Donavi. Vsak teden izvlečejo iz nje najmanje 6 do 10 trupel.

Ko bi znalo občinstvo zoper oderuhe tako remonstrirati, kakor je proti železnici na konje, bila bi draginja hitro pri kraji, a baš to nij mogoče, ker človek lahko vse drugo pogreša, le kruha i mesa ne. Društvo konjske železnice je bilo vožnjo povišalo, ljudstvo je nij hotelo porabljeti in upravní svet je bil prisiljen zopet ceno nekoliko znižati. Po viši ceni sovozarili en sam teden, in pri tem so izgubili okoli 10 tisoč gold. Ljudstvo je rajše hodilo, kakor da bi male krajcarje poviška plačevalo.

Visoko poletje je in naša gospoda je vendar še tukaj; letos je menda posebno zdrava; to kaže glavni drevored v Praterji; proti mraku je tukaj vse polno in in ne samo nižega meščanskega ljudstva, nego visoke aristokracije. Sir in salami iz furlanskih rok jej tako tekne in še bolj, kakor vsa jadila v najdražih toplihah. Skoda je pri tem le to, da nijmamo zanesljivega vrema. Če je kaj posebnega v Praterji napovedano, imamo gotovo v tem enako srečo z goriškim Rosenbergerjem. — Urednik dr. Wiesinger, se je danes od „Volksfreunda“, poslovil. Njegov zadnji članek je prav sentimentalno pisan in nam znači katoliško novinarstvo in njegove novinarje. Katoliško časopisje nijma, pravi, duševnih močij in je tudi ne bode imelo, dokler so take razmere. V vsej Avstriji nij spretnega žurnalista, ki bi katoliške interese zagovarjal in zgodilo seje, da je bil strogo katoliškemu listu protestant za glavnega urednika.

Direktor mestnega gledišča, dr. Laube, je angažiral gospodično Veversko, bivšo do sedaj pri českom gledišči v Pragi. Dunajski listi se uže zdaj norca delajo in pravijo, če se to obistiniti, da bo morala ime v „Eichkörnchen“, spremeniti, kajti njeno česko ime nij za dunajska ušesa.

Politični pregled.

Nadvojvoda Albreht, ki je bil v kopeljih v Trouville na Francoskem in je tam večkrat skupaj prišel s francoskimi državniki, potuje zdaj čez Švajcarsko sopet v Avstrijo. Naša cesarica pa je te dni došla v Sassetot na Francoskem, kder ostane morda 2 meseca.

Knez srbski Milan je prišel z avstr. generalnim konzulom v Belgradu te dni na Dunaj in je bil od cesarja sprejet. Sliši se, da knez ostane več dni na Dunaji in da pridejo tje tudi kralj grški, knez rumunski in knez črnogorski z namenom, da se pogovore, kako bodo postopali nasproti Turčiji, če se bo širila ustaja. Da je srbski knez tako nenadoma odpotoval na Dunaj, je gotovo pomenljivo in kaže na resne diplomatske kombinacije mej Avstrijo in Srbijo. V tem mnenji nas potrjuje tudi to, da je grof Andrassy hitro odpotoval iz svojega posestva Terebes na Dunaj.

V Zagrebu, Zadru, Ljubljani, Trstu in Gradcu vstanovili so se odbori, ki pobirajo denar za hercegovinske rodbine, ki so pribežale v Dalmacijo. Ker je Avstrija proglasila, da je v tej reči neutralna, se ne smejo podpirati ustajniki direktno. — Proračun vojne ministra za leto 1876 bode nekda izkazal potrebo 103½ milijonov gold.; torej čez 7 milijonov več nego proračun za tekoče leto. S to svoto hočejo se nekda nakupiti novi kanoni. — Če bo oboženi mir še dolgo trajal, bo davkoplačalec popolnoma suh postal. — Smešno se je obnašala v tej zadevi „Neue freie Presse“. S konca je kričala proti vsakemu povišku vojnega proračuna; najbrže pa ji je kedo gobček zamašil s kako kustjo in zdaj tako marljivo piše za povišek, da je veselje. — Židovska doslednost!

Iz Lvova se poroča, da je umrl namestnik Galicije, grof Goluchevski, nekdanji minister in oče oktoberske diplome v 63. letu. Minister prava, Glaser, se je nekda močno kompromitiral, ker se je potezal za neke judovske oderuhe v Galiciji, kateri so bili toženi zaradi goljufije. Vsa ta vmašana reč pride skoro gotovo v kaki interpellaciji pred državni zbor in vtogne po tem pasti minister Glaser.

V Brnu so nekateri delalci sopet začeli delati; a poravnava je delalcem neugodna, tako da je sopet mnogo delalcev zapustilo Brno.

Na Hrvatskem je pri volitvah skoro povsod zmagala narodno — vladna stranka, le v Siseku je bil izvoljen dr. Makanec.

Sliši se, da pride nek vojvoda za bana na Hrvatsko, kar bi pomenilo vtetovljenje granice in Dalmacije in aktivno politiko na jutrovem.

Iz Hrcegovine nij zanesljivih poročil; po nekaterih poročilih so uporniki Turke potolkli v večih krajih in obsedli važne kraje; po drugih, posebno

ustavoverskih so pa bili potisnjeni v gore. Verjetno je, da se uporniki drže v gorah dokler jim ne pridejo na pomoč znatne moči iz Srbije in Črnogore. — Na Srbskem nekda hudo vre; narod sili kneza k akciji.

Občno mnenje pa je, da bode nastala resna vojna s Turkom, če se uporniki le še nekoliko časa drže. — Ako bi se tudi za zdaj Turčinom posrečilo, pomiriti ustajo, mir na Balkanu vendar ne bo trajen. Avstrija je nekda poslala iz Hrvaškega uže nekoliko polkov na mejo; drugi polki nekda tudi imajo enako povelje. K čemu taka velika moč!

V Stuttgartu, glavnem mestu Wurtemberga je bila 2. t. m. velika občno nemška strelska svečanost. Poudarjala se je tam zveza in prijateljstvo mej Nemško in Avstrijo, napivalo se je nemški Avstriji in sploh se je pokazalo sopet, kako naši ustavoverci vedno škilijo v obljubljeni deželo Nemčijo.

Od avstrijskih strelcev je tudi nekoliko ljubljanskih, kateri zastopajo pod vodstvom privandranega Šteckl-na nemško! Ljubljano. — Ali se ne pravi to delati združbo?

Razne vesti.

(Goriška Čitalnica) napravi prihodnjo soboto 7. t. m. izlet k „novom svetu“, z vojaško godbo in petjem. Odrinilo se bode ob 5 uri popoldne iz čitalnice. Nadejati se je, da se jih bode tega izleta mnogo vdeležilo, posebno pa naša mladina, ker se bode napravil tudi ples na prostem.

(K. Občni zbor pevskega društva „Slavce“) dne 29. julija v dvorani goriške čitalnice. — Začetek ob 11½ uri. Predsedoval je Viktor Dolenc, zapisoval August Leban; nazočih je bilo 39 udov iz raznih krajev Goriškega. — Dolenc začne zborovanje z nagovorom, v katerem je v kratkih potezah nariisal ugodovino začetka in važnost društva glede na narodni napredek in združenje narodnih strank na Goriškem. Na posled je opominjal in spodbujal podpiratelje, pevske ude, posebno pa bodoči odbor k delavnosti, da ne bo „Slavce“, kakor druga društva lepo začel, po komaj enoletnem delovanji sopet zaspal. Po tem nagovoru jame sporočati tajnik osnovalnega odbora gosp. A. Leban, da se je društvo osnovalo na dan prihoda Cesarjevega v Gorico, da je osnovalni odbor vse, kar mu je bilo naloženo izvršil in da je dosedaj pristopilo društvu 45 ustanovnikov, 66 podpirateljev in 128 pevcev. — O drugi točki dnevnega reda poroča g. Hribar, in predlaga, naj zbor odobri razne stroške za prve potrebne naprave. O. g. Vidic pa stavi predlog, naj nov odbor preskrbi, kar je društvu potrebnega in naj prih. obč. zboru dotični račun predloži v potrjeenje. Po kratki debati bil je sprejet predlog g. Vidica. — O tretji točki, kedaj in kje bi bil koncert, je bila razprava prav živahna. — Nekateri so bili za to, da se napravi uže septembra; drugi pa so predlagali, da bi bil koncert tistikrat, ko bo v Gorici razstava učnih pripomočkov in deželna učiteljska konferenca, to je v času od 12. do 18. oktobra. Dan, uro in prostor pa naj odloči nov odbor. Ta predlog bil je z veliko večino sprejet. — O četrti točki, to je o darilih je predlagal g. Hribar, da bi se ob koncertih razpisala darila, za ktera bi tekmovali razni pevski oddelki „Slavca“. Ta darila bi prisojevalo posebno sodišče sestavljeno iz pooblaščenecv vseh deležnih pevskih zborov in naj bi bila trojna: I. 5 cekinov v zlatu; II. pohvalno pismo z odliko in III. pohvalno pismo. O. g. Vidic predlaga le častna darila in zraven dvojna častna pisma z odliko in brez odlike. Gosp. Goljevšek stavi predlog, naj bodo darila, kakor jih nasvetuje g. Hribar, a podelijo naj se le tistikrat, če je petje ne relativno, ampak absolutno dobro. G. Leban je za zdaj še proti vsakemu tekmovanju, ker društvo še ne pozna svojih moči. Čez 2 ali 3 leta naj se se le vpelje tekmovanje in tistikrat po predlogu g. Vidica, namreč za samo častna in ne vrednostna darila. Ta predlog obvelja po dolgi debati, katere so se vdeležili gg. Peroz, Strnad, Poniz in drugi. — Vršila se je po tem volitev odbora, katere izid smo naznanili uže v zadnjem listu. — Ker nij nihče stavil posameznih nasvetov, zaključil je predsednik občni zbor ob 1 uri popoldne.

(Pevsko društvo „Slavce“ v Gorici.) Osnovalni odbor omenjenega društva je bil razposlal p. n. gg. poverjenikom pole za pristop. Mnogo g. poverjenikov je vernilo pole, iz katerih se pa ne razvidi natanjko, koliko da je ustanovnikov in pevcev, ali ustanovnikov in podpirateljev ob enem, koliko da je I. tenorjev i. t. d.

Da se pa lahko imenik sestavi in dosti glask (not) vsakemu pevskemu oddelku za posamezne glase razposlje, prosi „Slavce“ odbor vse p. n. gg. poverjenike, naj bi bili tako prijazni, da bi vsak I. dotično polo vernil; 2. naznanil, koliko pevcev da šteje pevski oddelk, koliko da je I. tenorjev, II. tenorjev, I. basov in II. basov, * koliko glask posameznih glasov da bo tre-

*) 1. tenor naj obsega glase najmanj od f do a, 2. tenor od d do f, 1. bas od a do es (1. bas naj bodejo polnega, okroglega glasu), 2. bas od f do d.

balo, in koliko bo iz med ustanovnikov ali podpirateljev tudi pevec, 3. ali bode mogoče že meseca oktobra t. l. prvo besedo napraviti.

(**Ki poskenu dražnja „Slavce“**) sta nadalje pristopila kot ustanovnika gospoda: profesor Čebular iz Gorice in Viljem Pfeifer, drž. poslanec in veliki posestnik na Krškem. Nadejati se je, da se oglasi še nekoliko ustanovnikov. V četrtek, 12. t. m. ima novo izvoljeni odbor prvo sejo v čitalnici, točno ob 1 uri popoldne.

(**Knjževnost**). Pod navadnim pseudonimom „Lucanus“ je izdal zopet čitateljem „Soče“ uže dobro poznani g. dr. žl. Bizzaro drugo brošuro o predelski železnici v nemškem jeziku, pod imenom: *Noch ein Wort zur Triester Eisenbahnfrage*. — V tej brošuri je učen in v narodnem gospodarstvu posebno dobro podkovani g. pisatelj sopes zagovarjal predelsko železnico in natančno dokazal, kako država zaneimarja južne dežele in kako škodljiva je bila za naše dežele dosedajna vladna sistema. — Ob enem pa pisatelj nasvetuje novo železnično zvezo z Italijo, ne pri Pontebi, ampak od Kobarida proti Starem mestu (Cividale) z Vidmom. — Natančnost in strogo logična izpeljava dokazov, kateri so ob enem podpirani s zanesljivimi in mnogimi številkami, dajejo tej brošuri največjo važnost in veljavo. — Hvaležno moramo biti g. pisatelju, ker se tako hrabro in temeljito poteza za deželno korist.

Ob enem je izdal omenjeni gosp. pisatelj, ki je kot starinoslovec uže marsikaj zanimivega obelodanil, popis v novejšem časi v Ogloju izkopanih starin, v kateri knjižici popisuje tako natančno rimske cirkuse, kakor se to zamore le po nadrobnejem poznanju zgodovine rimske. — Obe knjižici se dobiti pri Dase-ju v Gorici po 30 soldov.

(**Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih**) od J. Žnidarčiča, knjiga ki je naznanjena v inseratu na zadnji strani, je marljivo in jako praktično delo. Ta knjiga je potrebna zdaj, ko se bo začelo z novo mero in vago, vsakemu slovenskemu trgovcu, gostilničarju in tudi posestniku. Naj se torej Slovenci prav pridno naročajo na njo.

(**Vojaka med Francozi in Nemci**) spisal M. J. V., knjiga, ki obsega 100 strani, je izšla v Maling-cvi tiskarni in velja 40 soldov. — O vrednosti te knjige bomo morda sporočali.

(**V Ljubljani**) je izšla knjiga: „Russland seit Aufhebung der Leibeigenschaft, Laibach Tg. Kleinmayr,“ cena 4 gold., spisal znani naš rojak dr. Celestin, bivši profesor na Ruskem. Ta knjiga je originalna študija, sad globokih študij. — G. pisatelj prav objektivno popisuje ruske razmere, ki niso zdaj posebno ugodne, a konča z sodbo, da se bode sedajna notranja civilizatorična borba na Ruskem na boljše obrnila, ker se nedvojbena znamenja kažejo, da ta narod v resnici močno napreduje. — G. Celestinova knjiga se torej priporoča posebno slovanskim inteligentnim krogom, ki se zanimajo za Slovanstvo sploh.

G. Jos. Cimperman je izdal kaj lepe pesmi njegovega brata Franceta Cimpermana, mladega nadejnega pesnika, ki je prežgodaj vmrl našemu narodu. Cena knjigi je 50 kr. Naroča se pri g. izdavalcu.

(**Spomenico k sultanu**) nameravajo poslati turški Jugoslovani, ki žive v Trstu, v prospeh Hercegovincev. To spomenico baje izroči sultanu posebna deputacija v Carigadu po posredovanju generala Ignatijevega.

(**Škof dr. Pogačar**) je, kakor oficijozna „Politische Correspondenz“ in za njo „L. Ztg.“ javlja, 3. avgusta cesarju obljubo zvestobe storil. Sliši se, da pride v kratkem v Gorico obiskat nadškofa.

(**Dolcajske kmetijske šole**) v Grmu ministerstvo nij petrdilo, kakor čujemo, nego pride prej še nek dvorni svetovalec iz poljedelskega ministerstva ogledat stvari.

(**Samomor 3 deklet**) 28. julija predpoldne se je razširjala po Trstu vest žalostnega dogodka. Gospej Feliciti Polonio, ženi vodje tržaškega dacarskega urada Janeza Polonio, se je čudno zdelo, da njene tri hčere, ki so sicer navadno ob 8. uri vstajale, se še proti deveti uri niso videti dale. Deklice, najstarejša Marija 20 l., druga Olga 18 l. in naj mlajša Ema 16 l. bile so predvečer z materjo na sprehodu in domov so prišle na videz dobrovoljne. Po 11. uri so se podale v svojo spalnico. Okoli 9. ure zjutro potrkala mati prvokrat na duri, pa ni dobila nikakega odgovora, in ko okoli ednajste ure še enkrat potrkala in nobenega odgovora ne dobi, pride v hiši stanujoč mesar Barison na prošnjo matere in duri s sekuro odpre. Soba pa je bila prazna. Ko so se duri naslednje sobe odprli, zagledali so vse tri deklice popolnoma oblečane sede na tleh. Vse tri so bile mrtve. Pred njimi in v kotu je bilo oglje s pepelom pokrito. V naglici so poklicali zdravnike, pa mrtvih niso mogli več k življenju obuditi, ker mrtve so bile že več ur. Vzrok je popolnoma neznan, zakaj so nesrečne to storile; vendar pravijo, da zaradi gorke fantazije vsled čitanja slabih romanov, kar je pri tako mladih dekletih prav lahko mogoče. Sliši se pa tudi, da je bila ljubezen vseh treh za enega temu vzrok. Eno dekle je nekda, kakor so našli zdravniki, celo bilo interesantno.

(**Vojaka**). Čitali smov v nekaterih časnikih, da pride Lranjski, polk, baron Kuhn št. 17 in dalmatinski polk, baron Weber št. 22 prvi je zdaj v Trstu, drugi v Gorici) v Dalmacijo na turško mejo. — Morda ravno se zna to zgoditi; a dosedaj se samo toliko ve pozitivnega, da imata oba polka povelje deležiti se velikih navadnih manevrov pri Postojni in da polk Weber uže v nekaterih dneh odide tja. — Obe bateriji goriški, sta uže odšli. Kar se tiče dalmatinskih vojakov, so ti jako lepi ljudje in se tudi dobro vedejo; le tukajšnji zrak jim nij po godu, ker tako močno umirajo, da so v Gorico prišli višji vojaški zdravniki, da se menda prepričajo kako je potrebno, da Dalmatince sopes pošljejo domov v Dalmacijo.

Če tedaj pride polk Weber v Dalmacijo bo prvi vzrok ta, ker tem sicer močnim ljudem naš zrak ne pristaja.

(**Strela ubila**). V nedeljo popoldne je v Gergarju pod sv. Goro strela ubila enega vola in 4 ovce.

(**Na uboge družine Hercegovincev**) ki so pribožale v Dalmacijo so pedarili sledeči gospodje: Dr. Rojic 5 gl. V. Dolenc 5, Anton Ferfila 2, Janko 1, Z. Z. 2, Narodnjak F. 1, Narodnjak J. 1, Anton Paveti 1, Josip Kotnik 1 in Stefan Makuc 1. Skupaj 20 goldinarjev. Naše uredništvo prav rado sprejema daljne darove za te nesrečneže in je tekoj odpošlje na dotično mesto.

(**Mnogo mladih Slovencev**) poprašuje, kako je z osebnim udeleževanjem pri hreegovinski ustaji. — Tem odgovorja „Narod“ in mi smo tudi mnenja, da za sedaj nij treba še na to misliti, kajti mogoče se nij soditi, kako se bo reč zasukala. — Zadržuje, da po Slovenskem nabiramo milodare za one uboge družine upornikov, ki so pribežale v Dalmacijo. To nam dovoljuje in ukazuje človekoljubnost in pa posebna ljubezen do naših nesrečnih bratov. — Iz Ljubljane se je sicer poročalo v nemške liste, da je šlo 56 mladenčev v Hreegovine; a ta številka je pretirana, kakor „Narod“ zagotavlja.

(**Šolske zadeve**). Kakor pišejo nemški listi se preseli sedanje možko izobraževališče iz Gorice v Koper; učiteljske osebe, razun g. prof. Lavtarja, ki je premeščen na zobraževališče v Maribor, ostane v Gorici in prestopi na žensko preparandijo, katera se letos odpre in sicer za Slovenke samo prvi tečaj, za Italjanke pa tudi drugi in tretji tečaj. Sedanja deška vladna ostane, kakor dozdaj, da se bodo na njej vadile ženske pripravnice. Enako ostaneta tudi pripravljavna razreda za gimnazijo in realko. To vse je uže uradno skleneno. V Kopru bodo na preparandiji 3 oddelki, slovenski, hrvatski in italijanski, na vsih pa se bode menda poučevalo večinoma nemško. — Na ženski preparandiji v Gorici bosta tudi 2 narodna oddelka; toda narodna jezika se bosta najbrže rabila; glavni bo nemški.

(**Nesreča**). Iz Sv. Lucije se nam poroča, da je voz, napolnjen s težkimi bremenmi, hlapca, ki je hotel voz držati, da bi se zaradi prevelike teže na eno ali drugo stran ne nagnil, takoj zmesil. Dvakrat je revež pod težkim vozom zdihnil, potem pa svojo dušo zdihnil.

(**Iz Gradca**) se nam telografuje: Vstanovil se je odbor za ranjene Hercegovince, nabira se pridno! Slovani nas kliče, povsod delajmo, pomagajmo?

Odbor.

Poslanica.*)

(**Arogantnost finančarja**). Neko človeče, ki čuje na ime Demkovič, pride tedni v kavarno „Fenice“ i tu začne mirno čitajoče slovence nadlegovati i njih narod i časopisje zasramovati. Seveda se je temu človeku, ki do sedaj v svojih mažjarskih možganih nij še izduhtal, ktere narodnosti da je prav za prav, v mirnem govoru to svojo povedalo. To je pa pijanega c. k. finančarja razjezilo in počakal je zunaj kavarne, i tu po falotsko napadil necega mirnega rodoljuba in le svojima kolegoma se ima zahvaliti da nij prišlo do javnega škandala. Slavnemu c. k. finančnemu uradu, kder nam je znano, da je več odličnih Slovencev, priporočamo, naj bolje pazi na svoje organe, kakor je oni Demkovič, ki je po Gorici uže mnogo škandalov napravil i s tem slavnim finančnim urad i svoje kolege osramotil. Njemu pa priporočamo naj gre svojo surovo omiko v magyarszag prodajat, v Gorici je ne potrebujemo!

T. F.

v imenu razžaljenih prijateljev.

*) Uredništvo nij odgovorno ne za obliko ne za zadržaj.

2000 gold. nominalne vrednosti v državnih obligacijah za kavcijo isče nekdo proti popolni garanciji in dobri odškodnini (obrestom po 2 do 4 0/0 od nom. vrednosti) za 1 leto. — Kedor hoče posoditi omenjene obligacije, naj se ogši prila „Upravništvu Soče“.

Slovenske molitvene bukvice

navadno in elegantno vezane in vsakovrstne pisne priprave dobé se po najnižji ceni v knjigarnici

Julija Dore,
na Travniku, št. 447.

Razglas.

Veliki zemljevid poknežene grofije goriške tržaško okolič, katerega je narisal okrajni šolski nadzornik g. France Vodopivec in izdal deželni odbor goriški, se dobiva v štacuni Seitz-evi v Semeniski ulici in ne več pri dež. odboru pisarni v Gorici po dva goldinarja.

Naj boljša knjiga

Naj boljša knjiga

o metrične meri in vagi je:

Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih in njih upotrebljevanji pri računih z metrično mero in vago in 90 natančnih primerjalnic dosedaj v Avstriji v rabi bivših mer in vag in metrične mere in vage.

Prodajajo jo: J. Giontini, O. Klerr, Kleinmayer & Bamberg in „Narodna tiskarna“ v Ljubljani; E. Liegel v Celovci; J. Pajk v Mariboru; Th. Drexel v Celji; E. Fillak v Gorici; F. H. Schimpf v Terstu; Albrecht & Fiedler v Zagrebu. Dobiva se tudi pri pisatelji J. Žnidaršiču na Premu (via St. Peter). — Cena: 60 kr.

Naj boljša knjiga

PRODAJA

pravega domačega vina.

Belo Vinavsko od 10 do 12 gol. vedro
Črno Frijulansko „14“ „16“

Dobiva se v drogeriji

Seppenhof-jevi
na Travniku.

Zavarovalno društvo Avstro-Ogrsko

„VIKTORIA“

ustanovljeno leta 1865

Ustanovna glavica po pravilih . . .	f. 2.000.000 —
Vplačani denar	1.000.000 —
Reserve na strani	1.419.221.95
Le ni dodatki	3.146.082.17

prej. mlje po nizki ceni:

- a) zavarovanja proti požarom.
- b) Zavarovanja na življenje na razne načine.

Podpisano ravnateljstvo naznanja da s 1. junijam je osnovalo v Gorici glavni zastop, katerega je izročila gospodu:

Jožefu Salsa.

Prav temu g. Jožefu Salsa se je izročilo tudi glavno nadzorstvo za goriško grofijo, vsled česar so prošni podzastopniki in zavarovanci, ki so se dozda obračali direktno na zastop v Trstu, da se odslej v vsih zadevah obračajo na imenovanega g. J. Salsa.

Zastop zavarovalnega društva „VIKTORIJA“

P. F. Tonini. A. Sellen.